

Het wetboek heeft geen doorlopende nummering maar elk artikel begint met het betrokken boek en vervolgens het volgnummer, gescheiden door een dubbel punt. Artikel 9:1 is bijgevolg het eerste artikel van boek 9, zijnde het boek over de vzw's.

1.1.1 Nieuwe terminologie

Het WVV voert hier en daar een nieuwe terminologie in. Zo is er niet langer sprake van een maatschappij “doel”, maar worden de activiteiten die een rechtspersoon voert aangeduid met de term “voorwerp”. Het “oogmerk” waarmee een rechtspersoon is opgericht (nl. een ideëel oogmerk voor een vzw) wordt steeds aangeduid met de term “doel” of “doeleinden”.

De term “raad van bestuur” wordt vervangen door “het bestuursorgaan” of “het bestuur”.

1.2 Wanneer wordt de nieuwe wet van toepassing?

De wet treedt in werking op 1 mei 2019.

Er dient een onderscheid gemaakt te worden tussen vzw's die reeds bestaan voor 1 mei 2019 en deze die vanaf 1 mei 2019 worden opgericht.

- Oprichting vanaf 1 mei 2019: WVV is onmiddellijk van toepassing
- Bestaande op 1 mei 2019
 - Het WVV is voor het eerst van toepassing op 1 januari 2020, tenzij ervoor wordt gekozen, mits een statutenwijziging, het nieuwe wetboek reeds toe te passen voor 1 januari 2020;
 - Vanaf 1 januari 2020 zijn de dwingende bepalingen van de WVV van toepassing en de aanvullende bepalingen in zoverre zij niet door statutaire bepalingen worden uitgesloten;
 - 1 januari 2024: uiterlijke datum om de statuten in overeenstemming te brengen met de bepalingen van de WVV.

Bij het niet tijdig aanpassen van de statuten kan het bestuursorgaan aansprakelijk worden gesteld.

2 Bespreking modelstatuten van een vzw

Elke vereniging is wettelijk verplicht statuten op te stellen en neer te leggen. Statuten zijn immers een essentieel gegeven voor het verkrijgen van rechtspersoonlijkheid voor de vereniging.

Het nieuwe WVV verplicht de bestaande vzw's om hun statuten in overeenstemming brengen met de nieuwe bepalingen. De na 1 mei 2019 opgerichte verenigingen moeten hun oprichtingsstatuten onmiddellijk in overeenstemming brengen met de bepalingen van het WVV. Daarom stellen wij twee onderscheiden modelstatuten ter beschikking van de schoolbesturen. Een (gecoördineerd) model aanpassing statuten en een model oprichting.

Hieronder bespreken we beide scenario's naargelang het een bestaande vzw betreft die de bestaande statuten aanpast en de oprichtingsstatuten voor de, na 1 mei 2019 opgerichte vzw.

Los van wettelijk verplichtingen pleiten wij er voor om de voorbeeldstatuten niet louter aan te vullen of aan te passen, maar om de nodige aandacht te besteden aan elk onderdeel van de statuten. De statuten zijn immers de formele bestaansgrond van de vzw.

Het hiernavolgende dient samen gelezen te worden met de voorbeeldstatuten.

2.1 Aanpassing statuten van een bestaande vzw

Katholiek Onderwijs Vlaanderen heeft voor haar besturen [voorbeeldstatuten](#) in overeenstemming gebracht met de Wet van Vennootschappen en Verenigingen. Wij stellen voor om de bestaande statuten te vervangen door een nieuwe gecoördineerde versie.

Het spreekt voor zich dat voor de wijziging van de statuten de wettelijke bepalingen moeten gevolgd worden. Art. 8 van de V&S-wet zegt hierover het volgende:

“Over een statutenwijziging kan de algemene vergadering alleen op geldige wijze beraadslagen en besluiten wanneer de wijzigingen uitdrukkelijk zijn vermeld in de oproeping en wanneer ten minste twee derde van de leden op de vergadering aanwezig of vertegenwoordigd zijn.

Een wijziging kan alleen worden aangenomen met een meerderheid van twee derde van de stemmen van de aanwezige of vertegenwoordigde leden.

Wanneer de wijziging eventueel betrekking heeft op het doel of de doeleinden waarvoor de vereniging is opgericht, kan zij alleen worden aangenomen met een meerderheid van vier vijfde van de stemmen van de aanwezige of vertegenwoordigde leden.”

Tot slot moeten de gewijzigde statuten gepubliceerd worden.

We bespreken de aanpassingen van de statuten hier artikelsgewijs en geven waar nodig commentaar en toelichting. Het zijn voorbeeldclausules met keuzemogelijkheden die aangepast kunnen worden aan de concrete situatie. Het hiernavolgende dient dan ook samen gelezen te worden met de voorbeeldstatuten.

Titel 1 - De vereniging

Artikel 1 De rechtsvorm

Artikel 2 Naam

De statuten moeten de naam vermelden van de vereniging. De naam alleen is voldoende, zonder de vermelding van vzw. ‘vzw’ maakt immers strikt genomen geen deel uit van de naam zelf, maar is slechts een verwijzing naar de rechtsvorm. Wel zal de vereniging ‘vzw’ verplicht moeten vermelden bij haar naam op alle stukken die van de vereniging uitgaan. Indien de vereniging haar naam zou willen afkorten of een vertaling gebruiken, dan kan dit, maar dan moet die afkorting of vertaling ook in de statuten zijn opgenomen. Alleen dan mag de vzw er gebruik van maken in officiële documenten.

Deze naam moet voorkomen in alle akten, facturen, aankondigingen, bekendmakingen, brieven, orders, websites en andere stukken al dan niet in elektronische vorm uitgaande van de vereniging, samen met volgende vermeldingen: de rechtsvorm (voluit of afgekort), de nauwkeurige aanwijzing van de zetel, het ondernemingsnummers, het woord ‘rechtspersonenregister’ of de afkorting ‘RPR’, gevolgd door de vermelding van de rechtbank van de zetel van de rechtspersoon, en in voorkomend geval, het feit dat de rechtspersoon in vereffening is (zie art. 2:30 van de WVV).

De vzw kan vrij haar naam kiezen, maar waakt er over dat zij door haar naamkeuze geen derden schaadt en geen verwarring scheidt. De gekozen naam moet verschillen van die van elke andere rechtspersoon. Indien de naam gelijk is aan een andere of er zozeer op lijkt dat er verwarring kan ontstaan, kan iedere belanghebbende hem doen wijzigen en, indien daartoe grond bestaat; schadevergoeding eisen van de rechtspersoon. (art. 2:3 §1 WVV).

Artikel 3 Zetel

Het adres van de maatschappelijke zetel van de vereniging is nodig om de vzw te kunnen identificeren.

De maatschappelijke zetel is de plaats van waaruit de vzw geleid wordt. Het is in ieder geval de plaats waar verplicht een aantal belangrijke documenten bewaard moeten worden: het ledenregister, de verslagen van de algemene vergadering en van het bestuursorgaan. Ook alle boekhoudkundige stukken moeten er beschikbaar of alleszins raadpleegbaar zijn.

De zetel van de vzw moet in België gesitueerd zijn. In de statuten moet zeker het gewest vermeld worden waar de zetel van de vzw zich bevindt. **De nauwkeurige aanduiding van het adres waarop de zetel van de vzw gevestigd is, moet in de oprichtingsakte staan, maar, sinds de inwerkingtreding van het nieuwe WVV, niet meer verplicht in het statutair gedeelte van de oprichtingsakte. Merk op dat, indien het adres vermeld staat in het statutaire gedeelte van de oprichtingsakte, bij een eventuele adreswijziging de statuten moeten aangepast worden volgens de procedure van de statutenwijziging (i.e. beslissing van AV met nodige quora en publicatie in het Belgisch Staatsblad). Als het adres niet in het statutaire gedeelte vermeld staat, kan het gewoon gewijzigd worden door een beslissing van het bestuursorgaan.**

Bepaalde vzw's geven het adres van hun voorzitter op als maatschappelijke zetel. Wij raden dit af. Dit houdt immers een risico in. Indien er ooit schulden gemaakt worden, kunnen de schuldeisers beslag leggen op alle goederen die zich op de maatschappelijke zetel bevinden, dus ook op de persoonlijke goederen van dat lid indien het niet kan bewijzen dat dit geen eigendom is van de vzw.

De vereniging kan een website en een emailadres opnemen in de statuten. Het bestuursorgaan kan het adres van de website en het emailadres van de vereniging ten allen tijde wijzigen zelfs al zijn ze in de statuten opgenomen (zie art. 2:31 5de lid van de WVV).

Artikel 4 Voorwerp en doeleinden

De statuten omschrijven het voorwerp waarvoor de vereniging is opgericht. Dit is voor vzw's een wezenlijk deel van de statuten. Hierin wordt bepaald wat de leden die zich verenigen bindt en wat zij met hun vereniging willen bereiken. Bij het formuleren van het voorwerp zal de vzw een evenwichtsoefening maken tussen een precieze en correcte omschrijving van haar voorwerp en ervoor zorgen dat de doeleinden niet te eng worden geformuleerd, zodat alle activiteiten die de vzw wenst te ontplooiën eronder kunnen vallen.

Het volstaat om het voorwerp te omschrijven. De activiteiten die de vzw zal ontplooiën om dit voorwerp of deze doeleinden te bereiken, moeten niet uitdrukkelijk worden opgesomd. In de modelstatuten staan het voorwerp en de doeleinden van de vzw-schoolbestuur duidelijk en voldoende ruim omschreven. Om geen problemen te hebben op vlak van het uitvoeren van winstgevende activiteiten werd, in vergelijking met de vorige versie van modelstatuten, het woord 'bijkomstig' in 'bijkomstige commerciële en winstgevende activiteiten' evenwel geschrapt.

Artikel 5 Duur

De duur van de vereniging moet eveneens worden opgenomen in de statuten, tenminste voor zover zij niet voor onbepaalde tijd is opgericht. Ook al is dit wettelijk gezien niet verplicht, adviseren wij om in de statuten uitdrukkelijk op te nemen dat de vzw voor onbepaalde tijd is opgericht.

uitgevoerd. De vaste vertegenwoordiger kan niet in eigen naam noch als vaste vertegenwoordiger van een andere rechtspersoon-bestuurder zetelen in het betreffende orgaan. De rechtspersoon mag de vaste vertegenwoordiger niet beëindigen zonder tegelijkertijd een opvolger te benoemen. Verenigingen kunnen er voor opteren om, naast de individuele bestuurders, adviseurs te laten deel uitmaken van het bestuursorgaan. Deze mogelijkheid is optioneel, maar moet wél uitdrukkelijk opgenomen worden in de statuten.

De bestuurders worden voor de algemene vergadering van leden benoemd, hetzij voor een bepaalde, hetzij voor een onbepaalde termijn.

Wanneer de plaats van een bestuurder openvalt vóór het einde van zijn mandaat, hebben de overblijvende bestuurders het recht een nieuwe bestuurder te coöpteren, tenzij de statuten dit uitsluiten. De eerstvolgende algemene vergadering moet het mandaat van de gecoöpteerde bestuurder bevestigen; bij bevestiging volbrengt de gecoöpteerde bestuurder het mandaat van zijn voorganger, tenzij de algemene vergadering er anders over beslist. Bij gebrek aan bevestiging, eindigt het mandaat van de gecoöpteerde bestuurder na afloop van de algemene vergadering, zonder dat dit afbreuk doet aan de regelmatigheid van de samenstelling van het bestuursorgaan tot op dat ogenblik.

Het is ook wettelijk verplicht om de regels over de duur van het mandaat van de bestuurders in de statuten op te nemen. Verenigingen kunnen er voor opteren om voor alle bestuurders een zelfde minimumtermijn te bepalen. Verenigingen kunnen ook voor een formule kiezen waarbij bv. om de drie jaar de helft van de bestuurders wordt gewisseld. In de voorbeeldstatuten staat alleen de eerste optie vermeld. Indien verenigingen zouden kiezen voor de tweede optie, kan deze best als volgt geformuleerd worden: 'De bestuurders zijn benoemd voor een bepaalde duur van zes jaar, waarvan de helft van de leden start met een mandaat voor drie jaar en de andere helft met een mandaat voor zes jaar.

Artikel 17, 3. voorziet in een belangenconflictregering

Wanneer het bestuursorgaan een beslissing moet nemen of zich over een verrichting moet uitspreken die onder zijn bevoegdheid vallen, waarbij een bestuurder een rechtstreeks of onrechtstreeks belang van vermogensrechtelijke aard heeft dat strijdig is met het belang van een vereniging, moet de betrokken bestuurder dit meedelen aan de andere bestuurders vóór het bestuursorgaan een besluit neemt. Zijn verklaring en toelichting over de aard van dit strijdig belang worden opgenomen in de notulen van de vergadering van het bestuursorgaan die de beslissing moet nemen. Het is het bestuursorgaan niet toegelaten deze beslissing te delegeren.

In een grote vereniging omschrijft het bestuursorgaan in de notulen de aard van de in het eerste lid bedoelde beslissing of verrichting en de vermogensrechtelijke gevolgen ervan voor de vereniging en verantwoordt hij het genomen besluit. Dit deel van de notulen wordt in zijn geheel opgenomen in het jaarverslag of in het stuk dat samen met de jaarrekening wordt neergelegd.

Ingeval de vereniging een commissaris heeft benoemd, worden de notulen van de vergadering aan hem meegedeeld. In zijn verslag omschrijft de commissaris, in een afzonderlijk hoofdstuk, de vermogensrechtelijke gevolgen voor de vereniging van de besluiten van het bestuursorgaan waarvoor een strijdig belang bestaat.

In geen enkele vereniging mag de bestuurder met een belangenconflict, deelnemen aan de beraadslagingen van het bestuursorgaan over deze beslissingen of verrichtingen, noch aan de stemming in dat verband. Wanneer de meerderheid van de aanwezige of vertegenwoordigde bestuur-

ders een belangenconflict heeft, dan wordt de beslissing of de verrichting aan de algemene vergadering voorgelegd; ingeval de algemene vergadering de beslissing of de verrichting goedkeurt, kan het bestuursorgaan ze uitvoeren.

Artikel 18 Bevoegdheid en vertegenwoordiging

De bevoegdheden en de wijze waarop (alleen, gezamenlijk of als college?) de bestuurders, eventueel de gemandateerden of de leden van het dagelijks bestuur die uitoefenen, moeten eveneens expliciet opgenomen zijn in de statuten. Het bestuursorgaan heeft alle bevoegdheden die niet door de wet of door de statuten aan de algemene vergadering zijn toegewezen (in de voorbeeldstatuten aangeduid als 'residuaire bevoegdheid').

Artikel 19 Dagelijks bestuur.

De statuten kunnen bepalen dat het bestuursorgaan het dagelijks bestuur van de vereniging, als ook de vertegenwoordiging van de vereniging wat dat bestuur aangaat, kan opdragen aan een of meer personen, die elk alleen, gezamenlijk of als college optreden. Het bestuursorgaan dat het orgaan van dagelijks bestuur heeft aangesteld is belast met het toezicht op dit orgaan. (art. 9:10 WvV).

De statuten zullen bepalen wie er deel kan uitmaken van het dagelijks bestuur. Iedereen kan benoemd worden als dagelijks bestuurder: bestuurders, leden, derden, natuurlijke personen of rechtspersonen. In de praktijk zullen het vaak de voorzitter, de secretaris en de penningmeester zijn die deel uitmaken van het dagelijks bestuur. Het kan ook gaan om één enkele persoon die met het dagelijks bestuur belast wordt of daarvoor speciaal wordt aangetrokken, namelijk de gedelegeerd bestuurder. Wanneer het dagelijks bestuur uit meer dan een persoon bestaat, moet in de statuten worden bepaald of de leden van het dagelijks bestuur hun bevoegdheid alleen, gezamenlijk of als college zullen uitoefenen. Indien ze alleen kunnen optreden, dan vormen ze elk een orgaan van dagelijks bestuur. Dit is niet aangewezen omwille van het risico van tegenstrijdige beslissingen die alle de vzw verbinden. Indien ze gezamenlijk moeten optreden, dan vereist elke beslissing de instemming van elkeen. Het meest aangewezen is dat de personen belast met het dagelijks bestuur een college vormen dat bij meerderheid beslist.

Het is wettelijk niet verplicht om de duur van het mandaat van het dagelijks bestuur in de statuten op te nemen. Wij adviseren om dit toch te doen aangezien het de mogelijkheid creëert om het dagelijks bestuur te evalueren en eventueel te wijzigen en/of bij te sturen.

Het orgaan van het dagelijks bestuur is het orgaan van de vzw dat zich bezighoudt met de dagelijkse werking van de vereniging. Het dagelijks bestuur kan dus de vereniging vertegenwoordigen zolang het binnen de grenzen van het dagelijks bestuur blijft.

Het dagelijks bestuur omvat zowel de handelingen en de beslissingen die niet verder reiken dan de behoeften van het dagelijks leven van de vereniging, als de handelingen en de beslissingen die, ofwel om reden van hun minder belang dat ze vertonen, ofwel omwille van hun spoedeisend karakter, de tussenkomst van het bestuursorgaan niet rechtvaardigen. (art. 9:10 WvV).

Titel 6 - Ontbinding van de vzw

Artikel 21

In geval van ontbinding, moet het vermogen een bestemming hebben: waar gaat het vermogen waarover de vereniging op dat moment beschikt naartoe? De bestemming van het vermogen moet op voorhand in de statuten vastgelegd worden. Dit kan in vrij algemene bewoordingen zoals ‘een vereniging met een gelijkaardig doel’. Op het moment van de ontbinding zelf kan de algemene vergadering of het bestuursorgaan, afhankelijk van de bepalingen in de statuten, dan concreet beslissen welke bestemming het vermogen zal krijgen, rekening houdend met het belangloos doel van de vereniging.

In geval van fusies van vzw's (o.a. in toepassing van art. 13: 1 § 1 WVV - ontbinding zonder vereffening) is het belangrijk te verifiëren of de omschrijving van de bestemming van het vermogen van de inbrengende vzw's wel compatibel is met de doelstellingen van de nieuwe vzw.

2.2 Oprichtingsstatuten voor nieuwe vzw

Vzw's die na 1 mei 2019 opgericht worden, stellen onmiddellijk hun statuten op volgens de bepalingen van het Wetboek Vennootschappen en Verenigingen (WVV). Katholiek Onderwijs heeft ook hiervoor [voorbeeldstatuten](#) uitgewerkt. Zij zijn bijna identiek aan de voorbeeldstatuten uitgewerkt voor de bestaande vzw's die hun statuten wensen aan te passen. Het enige verschil zit hem in de verplichte vermelding van de stichters of de oprichters van de vzw.

Wat is er verschillend met de voorbeeldstatuten ontwikkeld voor bestaande vzw's die hun statuten wensen aan te passen?

‘De hierna genoemde personen’

De ‘hierna genoemde personen’ slaat op de stichters of oprichters van een vzw, m.n. diegenen die bij de oprichting de statuten en het intern reglement opstellen en ondertekenen en die als eerste leden van de algemene vergadering beschouwd moeten worden. Er moeten minimaal twee stichtende leden zijn. Hun namen moeten opgenomen worden in de ledenlijst die bijgehouden wordt op de zetel van de vzw.

Vermelding van de stichters in het oprichtingsdocument en neer te leggen uittreksel

In het geval van ‘eerste statuten’, dus bij de oprichting van een nieuwe vzw, moeten alle stichters in het oprichtingsdocument en neer te leggen uittreksel, te publiceren in het Belgisch Staatsblad, vermeld worden met naam, voornamen en woonplaats¹ of ingeval het rechtspersonen betreft, de naam, de rechtsvorm, het ondernemingsnummer en het adres van de zetel. Als één van de stichters een rechtspersoon is, moeten ook de gegevens vermeld worden van de natuurlijke persoon die hem vertegenwoordigt.

De stichters moeten enkel vermeld worden in het eerste oprichtingsdocument en uittreksel te publiceren in het Belgisch Staatsblad. Wanneer later een nieuwe gecoördineerde versie moet neergelegd worden, moeten de gegevens van de stichters dus niet telkens herhaald worden.

Wanneer na de stichting nieuwe leden worden opgenomen, moeten de statuten niet meer worden gewijzigd. Deze nieuwe leden moeten enkel in de ledenlijst worden vermeld.

Ondertekening

¹ De woonplaats moet duidelijk omschreven worden: straat, huisnummer, brievenbusnummer, postcode en gemeente

